NOV 4 1938

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

Niekuomet nereikia jaudin tis ir pykti, tai buvo pačio kaltė. Nusipirk bilietą į VIENYBĖS ba nkietą dabar ir vėliau jaudintis nereikės.

LII. METAI. 253 (544) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, KETVIRTADIENIS, 1938 M., LAPKRITIS-NOVEMBER 3 D. A 3 CENTAI

New York Public Library 470 Fifth Ave.

Klaipedos Nacių Demonstracijos Pykina Lietuvius

ŠIANDIEN

Kruvina apyskaita
Nauji fašistai
Bendram fronte neramu
Sena davatka

S. E. VITAITIS

Brooklyno komunistų laikraštis skelbia sekančią apyskaitą:

"Tenka pabrėžti, kad Worcesterio lietuvių kolonija, imant proporcionaliai, daugiausiai, aukų paguldė Ispanijos kovos fronte: **Julius Baubalis žuvo, Juozas Sakalauskas — sužeistas, Antanas Mazurka — žuvo.** Du žuvo, vienas sužeistas!" š

Lietuvio akimis žiūrint, tai kruvinos aukos ant svetimo lietuviams dievaičio aukuro sudėtos. Du jaunu lietuviu pražudė ir vieną sužalojo komunistinis fanatizmas.

Už šių lietuvių nužudymą ir sužalojimą vyriausiai kalti komunistų vadai, kurie savo pašėlusia gitacija įstūmė šimtus lietuvių jaunuolių į Ispanijos brolžudingos skerdynės nasrus. Jau bent nesigirtų tokia kruvina savo darbų apyskaita.

Turime naujus fašistus. Grigaitis sako, kad jo bendrafrontininkai kaimynai iš Vilnies pastogės su savo "idėjomis" ir visa veikla pastoję fašistais. O savo kaimynų laikraštį Grigaitis vadina "šlamštu" ir "fašistuojančiu lapu".

Nesiginčysiu, kad Grigaitis savo draugus ir bendradarbius puikiai pažįsta ir teisingiausį nuosprendį jų darbams paskelbia. Taigi turime **komunistfašistus.** Be abejonės dabar vėl atsiras ir **socialfašistai.**

Bet Grigaitis suėjęs į bendrą frontą su komunistfašistais. Taigi ir jis tarnauja fašizmui bernaudamas komunistfašistams. Vadinasi, veidmainingas šūkavimas apie demokratiją raudonuosius suvedė į **komunistfašistišką** bendrą frontą. Įdomi kombinacija, ar ne?

Komunistiškos sklokos pabėgėlis Leonas Prūseika ne visai trumpą liežuvį ir Grigaičiui parodo. Mr. Grigaičio organą Prūseika prilygina prie "šlykštybės kubilo", kuris, esą, nieko neišmano, nieko nepermato.

Pagaliau Prūseika Grigaičio organui net Lietuvos interesams išdavikišką nusikaltimą primeta:

"Atsimenat ką rašė tasai pats laikraštis dėl kovo mėnesio įvykių? Jis bandė užmigdyti lietuvių visuomenę, kad pavojus taip kaip praėjo".

Vadinasi, raudonai fašistiškame vakarų fronte neramu... Bendrafrontininkai piaujasi kaip katės į vieną maišą sukištos. Bet jie sutaria dolerių žvejojimo tikslais. Mat abipusiai pelninga propozicija.

Ne veltui žmonės sako: užsikabink seną davatką ar senį Grigaitį, tai ginčų niekuomet nepabaigsi. Šį posakį puikiai patvirtina Grigaičio užsispyrimas įrodyti, kad jis nemelavo bandydamas nuneigti dr. Stanislovaičio rezignaciją.

Pats pripažino, kad dr. Stanislovaitis buvo pareiškęs norą rezignuoti ir visiems žinoma, kad tik prašomas pasilikti urėde nerezignavo. Bet kuone kiekviename savo laikraščio numeryje užsispyręs tikrina, kad rezignacijos nebuvo ir tiek.

Nepavydžiu socialistų redaktoriui senos davatkos užsispyrimo.

MAŽAS PASIKEITIMAS PRANCŪZIJOS KABINETE

PARYŽIUS. — Teisingumo ministeris Paul Reinaud, advokatas, prekybininkas ir finansų žinovas, perėmė finansų ministerio vietą. Šis mažas pasikeitimas ministerių kabinete bus istoriškas Prancūzijos gyvenime.

Pasikeitimas įvyko labai lengvai ir jokio politinio krizio neiššaukė. Tas viskas buvo atlikta vakar dienos ministerių kabineto posėdžių metu.

Paul Marchandeau, kuris buvo finansų ministeriu nuo to laiko, kada dabartinis premjeras Daladier sudarė ministerių kabinetą paruošė naują planą kur jo bendradarbiai nepriėmė. Po šio jis patiekė savo rezignaciją, bet premjerui Daladierui prašant pasilikti ministerių kabinete, kad nesukėlus triukšmo, jis pasimainė vietomis su Paul Reinaud ir užėmė teisingumo ministerio vietą.

Narsaus lojalistų lakūno žygis

BARCELONA. — Šiandien lojalistų laikomas Barcelonos miestas vėl susilaukė keliolikos oro puolimų, kuriuos be pertraukos darė sukilėlių lėktuvai. Per oro puolimus vienas Anglijos laivas buvo apgadintas. Į laivą pataikė viena iš lėktuvo paleista bomba.

Oro puolimų metu vienas lojalistų lėktuvas negalėdamas atsispirti prieš sukilėlių lėktuvus ir jausdamas, kad artinasi galas, atliko darbą, už kurį jį gerbs visa lojalistų kariuomenė. Lėktuvas iškilęs į viršų, aukščiau sukilėlių lėktuvų pasileido į jų. trijų lėktuvų eskadrilę, numušdamas tris lėktuvus žemyn, pirm nei jis buvo nušautas.

Po oro puolimų buvo pranešta, kad vienuolika žmonių užmušta ir du kart tiek sužeista.

Danija pasikeitė agentais su sukilėliais

KOPENHAGA. — Iš neoficialių šaltinių pranešama, kad spalių mėnesio 29 dieną Ispanijos sukilėlių vyriausybė ir Danijos vyriausybė pasikeitė notomis, kuriose buvo numatyta pasikeisti savo agentais, kurie stebėtų visą veikimą.

1,000 amerikiečių grįžta namo

BARCELONA. — Vakar Ispanijos lojalistų vyriausybė pranešė, kad vienas tūkstantis amerikiečių, kurie tarnavo jų eilėse ir dalyvavo visose kovose prieš sukilėlius, būdami Abraomo Lincolno batalijono nariais, bus parvežti Amerikon. Tikros išvykimo datos dar nėra nustatyta, bet tikimasi, kad už poros savaičių jie visi bus pasodyti į laivus ir išsiųsti į savo tėvynę. Jie visi, šiuo metu laukdami savo eilės važiuoti į Ameriką, neturi rūbų ir kitų jiems reikalingų daiktų. Daugelis jų sužeisti ir juos reikės Amerikoje užlaikyti, nes kiti nustoję darbingumo.

Gynėjai. — Prezidentas Rooseveltas, laivyno sekretorius Swanson ir kiti aukštieji vyriausybės nariai apžiūri naujuosius Amerikos karo oro laivyno pastatytus, naujo tipo orlaivius, kurie yra skirti pakraščių apsaugai. Naujieji lėktuvai ne tik kad gali ginti pakraščius, bet ir pritaikinti tolimam skridimui.

JAUČIA GERĄ BIZNĮ KINIJOJE

LONDONAS. — Kada parlamento posėdžiuose darbo partijos lyderis Clement R. Attlee, padarė pranešimą apie Anglijos prekybą ir naujus galimumus Kinijoje, Chamberlainas Anglijos premjeras pareiškė, kad padėtis nėra tokia bloga Anglijos interesams Kinijoje, kaip jis manė.

"Kinija negali būti išvystyta į didelę prekybos rinką, neįdedant į ją didelį kapitalą" jis pareiškė, "ir faktas, kad šiuo metu, kada Kinijoje eina karas, daug kapitalo yra išleista, kas reiškia, kad po karo jiems reikės dar daugiaus kapitalo, kad atstatyti kraštą. Visiems aišku, kad Japonija negalės to kapitalo Kinijai suteikti".

"Kada karas pasibaigs Kinijoje prasidės atstatymo darbas, kuris be mūsų valstybės pagelbos nėra įmanomas", pareiškė premjeras Chamberlainas.

IR KRYŽIAUS KELIUS ATLIKES NEGAUNA TAUTYBĖS PALIUDYMO

VILNIUS. — Prieš kurį laiką rašėme, kaip vienas Vilniaus krašto gyventojas lietuvis Barauskas ėjo pėsčias į Varšuvą prašyti tautybės liudymo, kad galėtu savo sūnų mokinti Vilnaus lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Aukštieji valstybės pareigūnai Varšuvoje Barauskui pareiškė, kad jis gali grįžti namon ir savo sūnų leisti lietuvių gimnazijon. Sugrįžęs namon, Barauskas ilgai laukė leidimo ir nesulaukęs nuvyko storastijon, kur jam storasta paaiškino, kad prieš Barausko lietuvybę jis nieko neturįs, bet leidimo negalįs duoti.

Dabar Barauskas parašė prašymą Lenkijos ministerių pirmininkui, kuriame išdėstė visas savo bėdas, nurodė kiek jis varstė įstaigų duris, kiek kainavo kelionė į Varšuvą pėsčiam dėl kurios jis neteko svei katos. Barauskas ieško teisybės ir prašo nubausti jo kankintojus, kurie be jokio pagrindo kamuoja nelaimingąjį žmogų.

Visoje Palestinoje arabai streikuoja

JERUZALĖ. — Šiandien arabai paskelbė visuotiną visame krašte streiką protestuodami prieš vyriausybės išleistą įstatymą, kuriuo visi vyrai kurie keliauja automobiliu ar traukiniu turi turėti vyriausybės išleistą pažymėjimą su asmens fotografija. Pažymėjimas nurodys asmens asmenybę.

Šis paskelbtasis streikas tęsis tris dienas. Visos arabų laikomos krautuvė bei sandėliai bus uždaryti. Jei po trijų dienų vyriausybė nenusileis, jie skelbs naują streiką.

Šio streiko pasėkoje prasidėjo anti amerikoniškas veikimas arabų tarpe. Be to arabai varo smarkią kampaniją prieš žydų imigravimą į Palestiną. Kuo šis streikas baigsis sunku pasakyti, nes Anglija griežtai užsibrėžė baigti riaušes visoje Palestinoje.

PRITARIA CHANG-KAI-SHEKO KOVAI

CHUNGKING. — Kinijos piliečių politinė taryba savo paskutiniame susirinkime pareiškė visišką pritarimą generolo Chang-Kai-Sheko vedamai kovai ir pareiškė, kad visi Kinijos gyventojai ves kovą iki paskutinio kraujo lašo ir kad visa Kinija vieningai pritaria generolui, kuris trokšta išgelbėti valstybę iš plėšikų nagų.

Pranešama, nors niekas tikrai nežino, kad generolas Chang-Kai-Shekas yra kur nors netoli Hankow miesto, kurį japonų kariuomenė paėmė prieš savaitę laiko. Jis norįs vietoje ištirti ar kiniečių kariuomenė negalėjo ilgiaus išsilaikyti ir ar buvo reikalas veik visiškai be mūšio pasitraukti tik uždegant miestą prieš japonų kariuomenės pasirodymą.

Čekų išeiviai. — Šiame radijo paveiksle mes matome buvusį Čekoslovakijos prezidentą, kuris atvažiavo į Londoną pakeliui į Ameriką, kur jis dėstys demokratinius principus Chicagos universitete.

10 TŪKST-ČIŲ HITLERININKŲ TRIUKŠMAVO SEIMELIO UŽBAIGOS PROGA

Atvirai pareiškia savo simpatijas Hitlerio vedamam dabartiniam režimui

KAUNAS. — Vakar Kaune buvo jaučiamas didelis susijaudinimas, kada daugiau kaip 10 tūkstančių Klaipėdos gyventojų, kurių daugelis nešiojo panašią į Vokietijos hitlerininkų uniformą ir dainuodami vokiškas dainas, Klaipėdos miesto gatvėmis žygiavo, laikydami rankose degančius žibintus. Antra grupė, susidedanti iš 1,000 jaunų nacių demonstravo priešais gubernatūros rūmus ir trečioji — demonstravo prieš Vokietijos konsulatą.

Ši demonstracija buvo surengta Klaipėdos seimelio užbaigos proga, kuriame buvo pravesta dvi rezoliucijos reikalaujant, kad būtų panaikinta Lietuvos vizos mokestis ir kad būtų paleisti visi gyventojai, kuriuos Klaipėdos karo komendantas laiko suimtus.

Seimelio posėdžių metu, vokiečių partijos atstovas Bingau pareiškė visišką pritarimą nacionalių socialistų doktrinai. Jis kritikavo Lietuvos gubernatoriaus žingsnį, kuriuo jis vetavo du seimelio išleistus įstatymus. Tuose įstatymuose buvo numatyta įvesti darbo knyga į kurią būtų surašyta visi darbininkai ir amatininkai, kurie išlaikys jiems skirtus egzaminus.

Lietuviai prieš tai pasipriešino, pareikšdami, kad toki įstatymai yra kenksmingi krašto gerbūviui ir nesutinka su Klaipėdos krašto konvencija.

Pietinėje Kinijoje japonai stumiasi pirmyn

HONG KONG. — Pranešimai ateina, kad pietinėje Kinijoje Japonijos kariuomenė visu smarkumu žengia pirmyn. Šioje Kinijos dalyje jie tikisi trumpu laiku užimti du svarbiausius miestus, kurie kiniečiams yra labai svarbūs ir jie stengiasi juos visais galimais būdais apginti.

Japonijos kariuomenės vadovybė praneša, kad netoli miesto Futsing jie išsodina iš trisdešimties laivų daugiaus kariuomenės, kurią vartos puolimų metu.

Prof. Krėvė-Mickevičius — Latvijos universiteto garbės daktaras

RYGA. — Latvijos universitetas nusiuntė prof. Krėvei-Mickevičiui raštą, kuriuo praneša, kad to universiteto taryba suteikė jam filologijos garbės daktaro laipsnį už jo didelius nuopelnus lietuvių tautosakos dirvoje.

Tuo pat raštu Krėvė-Mickevičius kviečiamas į iškilmingą Latvijos universiteto posėdį, per kurį garbės daktaro diplomas bus jam įteiktas.

Neįsileido žydų pabėgėlių

RYGA. — Nebuvo duota leidimo pasilikti Latvijoje 77 pabėgėliams žydams, kurie vokiečių laivu "Regina" buvo čia atplaukę.

ROOSEVELTAS PATENKINTAS KAMPANIJOS EIGA

WASHINGTONAS. — Prezidentas Rooseveltas praneša, kad jis yra patenkintas pranešimais, kurie šimtais pasiekia Baltuosius Rūmus. Tuose pranešimuose yra pasakoma kur ir kaip eina politinės kampanijos eiga. Šiandien prezidentas Rooseveltas išvažiuoja į Hyde Parką, kur penktadienyje jis pasakys kalbė per radijo, kurioje jis prašys palaikyti demokratų sąrašą New Yorko valstybėje.

Spaudos atstovams Rooseveltas pareiškė, kad jis ruošia naują planą, kuriuo už mažą sumą pinigų bus galima įsigyti savo nuosavus namus tiems darbininkams, kurie bankuose turi mažą kapitalą.

Belgija nori panaikinti prohibiciją

BRIUSELIS. — Belgijos vyriausybė savo sekamame parlamento posėdyje ruošiasi balsuoti už panaikinimą krašte prohibicijos. Tuo įstatymu tikimasi, kad apie du šimtai tūkstančių butlegerių bus išvaryta iš biznio. Kada Belgijoje buvo išleistas įstatymas leidžiantis vartoti degtinę tik namuose ir vienu kartu nebuvo galima pirkti daugiau kaip dvi kvortas degtinės, visuose miestuose priviso visokių "spikyzių".

Belgijos laikraščiai praneša, kad viename kaime, kur yra vienas tūkstantis gyventojų, yra 48 "spikyzės" kuriose daromas geras biznis.

Pinigų trūkumas subalansavimui biudžeto, verčia vyriausybę panaikinti šį įstatymą ir leisti pardavinėti degtinę laisvai. Tikimasi, kad iš surinktų taksų bus galima subalansuoti biudžetą.

Ištrauktas iš kapo turkų karo dalyvis dabar elgetauja

ALYTUS. — Pas Alytaus miesto gyventojus retkarčiais užeina išmaldos prašyti sulinkęs kurčias senukas Jurgis Zagorskas, apsivilkęs rusišku kareivišku mundieriu, ant kurio kabo įvairūs caro armijos kryžiai. Senukas turįs 90 m. amž. Jis dalyvavęs 1877 m. rusų-turkų kare atsižymėjęs ir už tai gavęs ordenus. Viename mūšy jį sužeidę į plaučius. Sužeistą ir netekusį sąmonės sanitarai, kaip negyvą, buvo įmetę į duobę su kitais lavonais, bet pilant žemes vienas sanitaras, lenkas Kitulevičius pastebėjęs gyvybės žymių, ir kadangi buvo pažįstamas, pasigailėjęs ir iš duobės ištraukęs, nors kiti sanitarai priešinęsi, tvirtindami, kad vis tiek jis neišgyvensiąs, tik veltui kankinsis. Tolau likimas kitaip nulėmė. Iš kapo ištrauktasis susilaukė pavydėtino amžiaus.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY UNITY
Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsienyje:

Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje

Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėnesiui	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Trečiokas — Prezidentas
I. Smitrus — Vedėjas
S. E. Vitaitis — Redaktorius

SOCIALIŲ REFORMŲ PROGRESAS

Jungtinės Amerikos Valstybės pastarojo dešimtmečio laikotarpiu padėkė didesnio progreso socialių reformų srityje, negu buvo pasiekta per visą šimtmetį prieš tai. Jei dešimt metų atgal kas nors būtų tikrines, kad šiandien turėsime tokius įstatymus darbo visuomenės apsaugai, tai tokis drąsuolis būtų save visu pajuokai išstatęs.

Turime senatvės pensijas, turime nedarbo apdraudą, turime įstatymu įvestas darbo santykių tarybas, kurios priverčia darbdavius tartis su darbininkais ir neleidžia darbdaviams persekioti darbininkus už organizavimasi į jiems patinkamas unijas. Pagaliau, pereitos savaitės pradžioje įėjo galion algų ir darbo valandų įstatymas, kuris nustato ilgiausią 44 valandų darbo savaitę ir mažiausias 11 dol. savaitėje algas. Jokis darbdavis neturi teisės versti darbininkus dirbti ilgesnį laiką ir mokėti mažesnes algas, negu įstatymas nustato. Jei darbininkas dirba viršlaikį, tai jam turi būti mokama pusė reguliario uždarbio daugiau už kiekvienąišdirbtą valandą.

Susiorganizavusiems į tvirtas darbininkų unijas tokis įstatymas gali išrodyti visai menkos vertės. Bet gi reikia neužmiršti, kad šis įstatymas milijonams žmonių būklę pagerino: vieniems sutrumpino darbo valandas, kitiems pakėlė algas. Reikia atminti, kad šimtai tūkstančių Amerikos industrijoje ir pramonėje dirbančių darbininkų neuždirbo nė 11 dol. savaitėje.

Žinoma, daugelis darbdavių tokio įstatymo išsigando. Pripratę darbdaviai mokėti darbininkams po šešis, septynis dolerius savaitėje už ilgesnes darbo valandas, šio įstatymo išsigandę net savo dirbtuves uždarė. Ypač nepatenkinti šiuo įstatymu pietinių valstybių darbdaviai, kurie pripratę darbininkus iki gyvo kaulo išnaudoti. Daugelis darbdavių griebiasi dėti į savo dirbtuves moderniškiausias mašinas, kad sumažinus kiek galima daugiausiai darbininkų skaičių.

Nežiūrint, tačiau, visokio darbdavių nepasitenkinimo ir visokių priemonių darbininkų algų ir darbo valandų įstatymą apeiti, šis naudingas įstatymas jau galioja ir su laiku visi prie jo prisitaikys ir pripras. Tai didelis žingsnis pirmyn nužengtas socialių reformų žvilgsniu.

Vis tik negalima nesistebėti Amerikos adrbdavių beširdišku užsispyrimu ir trumparėgystė. Nejaugi jie nejaučia jokios pareigos prisidėti prie gerinimo viso krašto ir kartu visų jo gyventojų ekonominės būklės? Pinigučiai bei darbdaviai yra be galo atkakliai konservatyvus elementas. Jie nenori suprasti gadynės dvasios ir reikalavimų. Juos tik prievarta tegalima pastūmėti pirmyn.

SPAUDOS APŽVALGA

Kaip Katila Nevadinsi, Vis Juodas

Katalikų Amerika nurodo, kad "fašizmas ir komunizmas tos pačios kilmės. Abu remiasi smurtu ir jėga; žmogaus asmuo jiems nieko nereiškia; "sielos žmoguje jie nepripažįsta".

Komunistų Vilnis su tuo nesutinka ir aiškina šitaip: "Fašizmas tai nuožmiausias kapitalizmo viešpatavimo laipsnis, kur finansinis kapitalas ginkluota jėga valdo. Komunizmas gi yra nauja sistema, kurioje negali būti išnaudojimo, beteisės ir prievartos".

Kitais žodžiais tariant, Sovietų Sąjungoje, kur viešpatauja išnaudojimas, beteisė ir prievarta yra ne komunizmas, bet fašizmas. Bet kodėl Vilnis užsikirtusi tokią sistemą "komunizmu" vadina?

Bimbt į Žandą!

Mūsų socialistai ir komunistai, sulindę, kaip katės į maišą, į taip vadinamą "Amerikos Lietuvių Kongresą" kepa išdidžias rezoliucijas ir reikalauja "kuoplačiausios koalicijos" ministerių kabinete Lietuvoje. Tačiau, Lietuvos socialdemokratai (tiek kiek jų beliko) pareiškė, kad su komunistais jie niekur bendrai nedirbsią, nes jei su kipšu bulves kepsi, jis tau akmenukų primaišys.

Dabar ir Draugas nurodo, kokios demokratijos jis norėtų Lietuvai. Sako: "Kalbėdami apie demokratinę tvarką, mes nekalbame apie kokią ištižusią tvarką, apie kokias tai neribotas laisves. Toji tvarka turi būti griežta. Ji negali duoti laisvės priešvalstybiniams elementams, kaip negali duoti laisvės plėšikams".

Vargšai kongresininkai — jų "kuoplačiausių koalicijų" ir "neribotų demokratinių laisvių" nenori nei jų bendraminčiai Lietuvoje, nei tie, prie kurių jie, "broliškas rankas" atkišę meilinasi Amerikoje. Gerai pasikalbėję, Amerikos lietuviai, gali būti, rastų, kad dabartinė vyriausybė Lietuvoje kaip tik jų norams atatinka. Tautininkams ji gera, nes neleidžia kunigams politikauti; katalikams ji gera, kad nevaržo tikybos; o abiems ji gera, kad nedūoda laisvės komunistams, kurie žemės ūkio kraštui, kaip Lietuvą (kur darbininkų tik 40,000), tiek reikalingi kiek šuniui penkta koja.

Neatspėjo

SLA centro perkėlimo klausimu, demoktatinius būdus neseniai pamylusi Laisvė rašo: "Referendumas čia, mūsų nuomone, visai nereikalingas, nes Detroito seimas savo žodį tarė ir nariai niekad nesipriešino."

Nariai nesipriešino, nes niekas rimtai SLA centrą kelti nebandė. Tačiau. Laisvė pasiskubino referendumą nereikalingu rasti. SLA pild. taryba kaip tik tuo būdu ir nutarė patirti narių valią, nes nuo Detroito seimo daug vandens nubėgo, nors Laisvė gal to ir nepastebėjo.

Vyt. Širvydas

Kaip Žemaitija iš tiesų atrodo. Vaizdas iš Skuodos viršuje dešinėje — Skuodos naujoji geležinkelio stotis. Apačioje Žemaitijos laukuose ganosi žemaičio ūkio veislinės avys. Žemaitis su atolu į kluoną.

KERŠTINGAS IR NETEISINGAS UŽSIPUOLIMAS ANT TAUTININKŲ

Naujienų spalių 21 dienos laidoje tūlas žmogelis, pasirašęs Brooklyno Reporteriu, matomai keršto sumetimais, piktai ir neteisingai puola p.p. S. E. Vitaitį, dr. M. J. Viniką, A. S. Trečioką, A. B. Strimaitį ir P. Bajorą. Jo vaidentuvėje tie visi žmonės neverti gyventi ir, kaipo tokie, turi būti socialistiškam purvyne sutremti. Taip gali rašyti tik tokis žmogus, kuris nepasiklausia savo sąžinės, ar ji jam neprimena bet kokias pas jį dar esančias žmoniškumo žymes.

Pirmuoju jo gerklėje kaulu yra VIENYBĖ ir jos redaktorius p. S. E. Vitaitis. Jis daro išvadas, kad p. Vitaitis VIENYBĘ smugdo ir tas esą VIENYBĖS nepasisekimo priežastimi. Bet iš jo rašinio aiškiai matosi, kad jis pilnas keršto prieš VIENYBĘ ir tik laukia, kad tas laikraštis turėtų sunkumus ir nepasisekimus. Tad jo nurodymai niekas daugiau, kaip tik intrygos, kaip tik tikslas veinybiečius kurstyti prieš pp. Vitaitį ir Trečioką, kad apie VIENYBĘ nesusidarytų tautinio veikimo centras.

Pripasakojęs visokių neteisybių apie VIENYBĘ tiek, kiek gali pripasakoti paprasto žmoniškumo neturintis sutvėrimas, griebiasi už SLA reikalų ir su tais reikalais suriša vienybiečius ir virš paminėtus veikėjus.

Jis daro išvadą, būk Vitaitis priešingas SLA centro kėlimui į Pittsburghą todėl, kad jis nori Tėvynę spausdinti VIENYBĖS spaustuvėje ir kad iškėlus SLA centrą VIENYBĖ netektų darbo, kaip lyginai netektų darbų ir kiti virš minėti veikėjai, kurie esą surišti su SLA veikimo reikalais.

Man teko kalbėtis su būriu SLA veikėjų, gyvenančių New Yorko apylinkėje. Kaip p. Vitaičio, taip lyginai ir jų yra ta pati mintis, kad Susivienijimui naudingiausiai centrą palaikyti New Yorke, o jeigu iš to namo dėl remonto reikia kelti, tai geriausia keltis į kitą miesto dalį, į Brooklyną, į vadinamą buvusį VIENYBĖS namą.

Į šį namą Susivienijimas yra įdėjęs apie $70,000. Šio namo tik žemutinės krautuvės išnuomuotos, o visas stovi tuščias ir nėra numatomos progos išnomuoti. Antrame namo aukšte lengvai ir patogiai sutilptų visa SLA raštinė ir Tėvynės redakcija bei spaustuvė. Trečiame namo aukšte būtų galima įrengti visoms SLA kuopoms klubas, kur jos galėtų laikyti susirinkimus bei nedėlius draugiškus parengimus, kur susidarytų didelis SLA veikimui centras ir duotų didelę naudą.

SLA centras perkeltas į tą namą, savo įvesdintus pinigus atsiimtų tik nuomomis. Ant vienų grindų esant visai raštinei, būtų produktyviškesnis darbas, negu dabar yra, kur reikia net trijų aukštų laiptais lakstyti ir landžioti po mažus kambarėlius, kuriuose randasi SLA ofisai.

Centrą perkėlus į Brooklyną, kaip minėjau SLA įvesdinti $70,000 nedingsta, bet neša naudą organizacijai. Apie kita tiek gal ir daugiau pinigų būna sutaupyta, kurie reikės išleisti pirkimui namo kur kitur ir centro perkėlimo išlaidos. Bendrai, į Brooklyną perkėlus SLA centrą, organizacija sutaupo apie $150,000. Tai ar verta Susivienijimui užmiršti įvesdintus $70,000 ir ta nuosavybe nesinaudoti ir dar kita tiek ar daugiau naujoje vietoje įvesdinti? Jeigu jau mūsų tokius didelius investmentus neišnaudos ir naujus darys, tai kokią ateitį galime sulaukti. Argi čia neverta visiems SLA veikėjams rimtai pasvarstyti ir pagalvoti. Tai ve dėl ko Vitaitis ir kiti veikėjai nori, kad centras būtų perkeltas į Brooklyną.

Kas link Tėvynės spausdinimo VIENYBĖS spaustuvėje, tai SLA viršininkų reikalas, jie gali duoti spausdinti kur nori. Ir rodos, būtų atidavę, bet neranda kitos spaustuvės, kuri sutiktų Tėvynę spausdinti taip pigiai, už kiek VIENYBĖ spausdina. Pagaliau paties žmoniškumo akimis žiūrint matome, kad nuo pat Susivienimijo susiorganizavimo VIENYBĖ, kaip laikraštis viskuo Susivienijimui buvo draugingas ir nepaprastai daug pagelbėjo šiai organizacijai augti. Tai kaip čia gali būti bile kam širdies skaudėjimas, jeigu VIENYBĖS spaustuvėje yra spausdinama Tėvynė. Juk ir VIENYBĖS darbininkai yra Susivienijimo nariai, tai ar būtų lengviau ant širdies, jeigu Tėvynę spausdintų žydų spaustuvė?

SLA Narys

LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO APŽVALGA

—VDV—

Čia patiekiame, gerbiamiesiems skaitytojams, Lietuvos kultūrinio gyvenimo, šių metų vasaros laikotarpio, apžvalgą. Paprastai vasaros metu draugijinis, visuomeninis bei kultūrinis veiklumas susilpnėja, nes sodžius būna užimtas savo ūkine darbymete, o miestai pratuštėja: kas tiktai gali, šalinasi nuo mieščioniško tvanko į gamtą, į sodžius į vasarvietes. Tačiau šiemet būta kiek kitaip. Šiemet Lietuva, kaip Latvija ir Estija, minėjo savo nepriklausomybės dvidešimtmečio sukaktį. Dar pernai rudenį Kaune buvo sudarytas vyriausias komitetas šių jubiliejinių metų minėjimo įvairioms iškilmėms ruošti. Komitetas nesiėmė pats visoms iškilmėms vadovauti, o pakvietė visuomenines-kultūrines organizacijas ir įstaigas parodyti laisvos iniciatyvos ir ruošti nepriklausomybės bei svarbiųjų įvykių paminėjimus, pagal savo pajėgumą ir vietos aplinkybes. Be to, buvo nustatyta, kad Laisvės dvidešimtmečio sukakties minėjimas gali ir turi tęstis ištisus metus.

Todėl organizacijos ir įstaigos, sutelktinėmis jėgomis ir atskirai, per įvairias iškilmes, suvažiavimus, kongresus, spaudą ir kitais būdais, pasistengė parodyti ir nušviesti viso krašto ir visų sričių nepriklausomybės metais atsiektus laimėjimus, išsiryškinti ateities siekimus ir uždavinius.

LITERATŪRA

Šios vasaros laikotarpiu ypatingų reiškinių neparodė. Rašytojai su savo stambesniais kūriniais paprastai pasireiškia vėliau, rudenį ir žiemą. Pastaraisiais keleriais metais lietuvių literatūroje pastebimas žymiai didesnis gyvumas ir veiklumas. Akstiną tam davė rašytojų susiorganizavimas į gana veiklią draugiją ir literatūros premijos. Vyriausybė jau ketvirtus metus skiria po 5.000 litų premijas už geriausią grožinės literatūros veikalą. Taip pat kasmet literatūros premijas skiria ir stambesnės knygų leidyklos. Todėl veikalai, kurie pretenduoja į premijas, dažniausiai pasirodo prieš Naujus Metus. Kokie bus šiemet tie veikalai, pamatysime vėliau.

Knygų leidyklos vasarą daugiausia buvo užimtos vadovėlių mokykloms gaminimu ir išleido šiaip gana daug knygų. Pažymėtinas visų rinkoje sančių knygų sistematinio katalogo išleidimas. Katalogas, 1.160 puslapių, apima 7.033 leidinių pavadinimus su jų turinio trumpu apibudinimu. Katalogą sudarė bibliotekininkas Iz. Kisinas, o išleido knygų leidyklos. Kitų knygų tarpe, žymiausias šią vasarą pasirodęs leidinys bus "Lietuva 1918-1938." Tai 27 autorių parašyta, žurnalisto Vinco Kemežio redaguota, Nepriklausomos Lietuvos per dvidešimt metų atliktų darbų apžvalga. Knyga didelio formato, 370 puslapių, meniškai iliustruota ir išleista. Knygos pavadinimas—"Lietuva 1918-1938" metais—gražiai nusako jos turinį.

APIE MENĄ

Pasakyta tas pat, kas ir apie literatūrą. Lietuvos menininkai yra nutarę savo šios vasaros ir bendrai pastarųjų metų darbus parodyti jubiliejinėje meno parodoje, kuri bus atidaryta šių metų gruodžio 4 dieną. Šioje parodoje bus tiktai tie meno kūriniai, kurie dar nėra buvę jokiose parodose. Menininkai visą vasarą, pasiskirstę va saroti įvairiose provincijos vietose, ir poilsiaudami rūpestingai dirbo, kad turėtų kuo retoje parodoje pasirodyti. Juo labiau, kad šiemet pirmą kartą meno kūriniai bus premijuojami. Premijoms už geriausius tapybos, skulptūros, grafikos ir pritaikomojo meno kūrinius bus išdalinta 10.000 litų, kuriuos paskyrė Valstybės Taupomosios Kasos.

Kai kurie menininkai turėjo daug darbo ir rūpesčio, ruošdami aukštosios meno mokyklos statutą, programą ir visą reformos planą. Meno mokykla, šiemet paminėjusi penkiolikos metų sukaktį, savo moksliniu lygiu jau yra priaugusi prie aukštosios mokyklos programos, tačiau iki šiol veikė aukštesniosios mokyklos teisėmis. Nuo ateinančių Naujų Metų meno mokykla jau veiks aukštosios mokyklos teisėmis. Šitai svarbiai reformai dabar baigiami paruošiamieji darbai.

DAINA

Šią vasarą gražiai pasireiškė rajoninėse dainų šventėse Klaipėdoje ir Ukmergėje, o taip pat tautiškojo jaunimo "Jaunosios Lietuvos" suvažiavime Šiauliuose ir katalikiško jaunimo "Pavasario" kongrese Kaune.

Daugelio buvo labai apgailestauta, kad šiemet neįvyko visuotinoji dainų šventė Kaune, kaip kad buvo numatyta ir ruoštasi. Pirmoji visuotinoji dainų šventė įvyko 1924 metais, antroji 1928 metais ir trečioji 1930 Vytauto Didžiojo metais. Šios trys dainų šventės turėjo didelį pasisekimą ir parodė lietuviškos dainos visą grožį ir galybę. Tačiau bendrieji jungtiniai chorai, iš 6.000—8.000 dainininkų, tegalėjo padainuoti lengvesnes, liaudies dainas. Muzikai reiškė pageidavimą, kad būsimojoje dainų šventėje, kuri buvo numatyta suruošti 1938 metais, ir jungtinis choras turėtų sunkesnių, laisvos kompozicijos, dainų programą. Iš anksto buvo pradėta ruotis. Muzikų draugija jau prieš ketverius metus pradėjo leisti serijomis visuotinės dainų šventės programos dainų gaidas, kuriomis aprūpino visus užsiregistravusius chorus. Iki šiol išleido tris dainų serijas—60 dainų. Šių metų visuotinoje dainų šventėje dalyvauti užsiregistravo 400 chorų su apie 18.000 dainininkų. Tačiau, betikrinant chorų pasiruošimą paaiškėjo, kad daugelinui chorų, kai kurios dainos sunkiai įveikiamos. Ir buvo pripažinta, kad chorai šventei nėra pakankamai gerai pasiruošę. Tokiu būdu visuotinioji Lietuvos dainų šventė buvo atidėta net 1943 metams, kada bus minima nepriklausomybės 25 metų sukaktis.

(Bus daugiau)

VIENYBĖ

Volume two — BROOKLYN, NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 3, 1938. — Number Fortieth

FALL FESTIVALS NEEDED in LITHUANIA

WASHINGTON, D. C.—Despite the hustle and bustle of our American life, we have somehow struck a happy medium in our way of life and thus have preserved our national sanity. While we may have our American "swing" with its none too graceful dancing by our adolescent and youth-minded adults, we have also cultivated an interest in the ballet and the more sober kind of music: and from this sustained public interest, there may emerge a distinctive American ballet, opera and symphony.

This year has been a milestone marking in the interest that the work-a-day man and woman have shown in the arts and music. A good demonstration of this has been in the vast throngs that have gathered at rustic, sylvian and aquatic settings in or about our large urban centers to hear sym phonies conducted by outstanding conductors and see ballet and theatrical spectacles with little or no expense to the audience.

In August of this year, there was a unique spectacle held at Silvermine, one of the most rustic of Connecticut villages, so called because of the nearby site of America's first silver mining venture. Here was a medieval festival of art in its typical setting, inspired and executed by the artists themselves for an admiring public. The artists themselves pitched in and did their bit. The sculptor dropped his chisel to take up the ax. The writer forsook her pen for the sickle. And out of their labors grew a four acre clearing in the forest.

The artists did things like this in the 15th century in Europe, gathering at a chosen spot to jointly hear the creative work of musical composers and exhibit their artistic work for a few days. Such then was the festival of the Artists Guild of Silvermine with its featured exhibits of paintings, etchings, sculptors and composers contests. Here is a worthy idea for some Lithuanian Artist Guild to follow in furthering the artistic talents of the Lithuanian masses.

There was another outstanding musical event held in the adjoining state of Massachusetts which is worthy to mention and that was the Berkshire Sym phonic Festival held in the latter part of this summer at the Tanglewood in Berkshire. In this case the newly dedicated "music shed," made possible by the labor of 600 volunteer workers, was the scene of the fifth season of the musical festival. Here was heard the Boston Symphony Orchestra under Serge Koussevitzky in the orchestrations of renowned mus ical masters. Performance of Beethoven's Ninth Symphony marked the openings of the con cert series. It may be of interest to note that the only solo ists to be heard throughout the festival were the quarted which sang the "Ninth Symphony" at the initial performance: Paul Althouse, tenor; Norman Cordon, base; Jeannette Vroeland, soprano; and our own Lithuanian singer who aspired to Metropolitan Opera, Anna Kaskas, contralto.

Here, again, is a suggestion to develop the stagecraft and symphonic ventures in the rural districts of Lithuania. Here is a sphere where the Catholicized Lithuanian, the Germanized Lithuanian and the Lithuanized Jew can colaborate as a united people, each contributing in his own way something to the culture of the Lithuanian nation.

L. J. Esunas.

NO HOMESICKNESS AT WORLD'S FAIR

Homesickness will have no place at the New York World's Fair 1939. Visitors hailing from near or far corners of the country will be able to dispel nostalgia by dropping into Home Town Restaurant, Inc., where food specialties from different localities will be served and people from each section will foregather.

Such is the intention of the organization which has signed contracts with the Fair Corporation for 53,000 square feet of space in the main exhibit area, according to an announcement made the other day (Tues day) by Grover A. Whalen, President of the Fair Corporation. The circular site comprises the center of Lincoln Square, the major junction at the south end of Rainbow Avenue between the Foreign, State and Industrial exhibit zones, and the vast Amusement section surrounding Fountain Lake.

Twenty major breweries scattered throughout the country are participating in Home Town Restaurant, which will be operated by National Hotels Management, Inc. Each concern will occupy a segment in the circular building. Each segment contains an indoor restaurant and also gives onto a garden area surrounding the structure, where meals can be served in the open air. At each segment will be served those regional dishes for which the traveler has a particular craving.

Boston baked beans and other "down east" specialties will be offered in the Boston section. The wanderer from New Orleans will find shrimps creole prepared with all the delicate flavors of home. There will be fried chicken Maryland; Philadelphia pepper pot; Chicago beef; Milwaukee sausage; Cincinnati wienerschnitzel; steaks from Kansas City, than which there are no better in the esteem of Kansas; and bogan, that stew of rich aroma, from Missouri. The restaurant entire will provide a kind of gastronomic map of the United States.

SEEKS DIVORCE—Martha Delaney Davis, shown in Reno, Nev., where she is seeking a divorce from J. Richard (Dixie) Davis, lawyer for the Dutch Schultz gang and star witness against James J. Hines, Tammany leader, in the recent mistrial in New York. When Davis was arrested in Philadelphia, he was in company with Hope Dare, former show girl.

IRISH BEATS THE ARMY—Notre Dame football team struck twice in the final quarter of the game with the army, in New York, and came through with a 19—7 victory, as more than 79,000 spectators in Yankee Stadium watched the contest. This action picture shows Piepul, Irish fullback (71), making a gain of 11 yards. Army hasn't beaten Notre Dame since 1931.

EXTRACTS FROM MR. JOHN S. LOPOTTO'S TESTIMONY

"Ages of subjugation, centuries marked by foreign intrusion and exploitation, have not caused the Lithuanian people to surrender anything which was vital to their perpetuation as a distinct people in language, customs, or traits,—for Lithuania, prior to 1569, was free and independent: it was a powerful country and by the strength of its arms the Teutonic pressure towards the east was arrested at Tannenberg in 1410; moreover, Lithuania, in the middle ages, saved western civilization from destruction by repeatedly rolling back the Mongolian hordes.

"But the union with Poland in 1569 had a very sad meaning to all Lithuanians—they will never permit its recurrence: this union widened the gap between nobility and peasantry: the former carried favor with the Poles and permitted Polish penetration: the latter were reduced to serfdom.

"After the Armistice, it was the valor of the ill-equipped Lithuanian army which prevented the union of Russian Bolsheviks and German Spartacists. The sense of property —owning is deeply implanted in the Lithuanian people: Lithuanians cannot and will not accept bolshevism.

"Lithuanians have shown the world what they can do in adversity: lack of food, medical supplies, rolling stock and every essential thing has not dampened their zeal for the establishment of a free and independent state.

"There are approximately 1,000,000 Lithuanians in America—mostly American citizens. They have served America's cause well: they have bought more than fifty million dollars' worth of Liberty Bonds: they have sent over fifty thousand men to fight for the cause of humanity. They have done this gladly, wholeheartedly, for they desire to maintain the prestige of America as a protector of the oppressed, as the liberator of subjected peoples", spoke Dr. Lopatto.

(Regardless of the efforts of Mr. Lopatto and many other well-wishers, the American Government on August 23, 1920 still maintained that Russia—the Russia of 1917—must herself be a party to any readjustment of her frontiers).

It will be a Sunday well spent November 13 evening if you will attend VIENYBĖS banquet at Alliance Hall. Begining at 7:30. Admission $1.50

BROOKLYN RADIO HOUR BACK ON WBNX

BROOKLYN, N. Y.—Because of the popular demand for a more powerful radio station from which Lithuanian programs might be heard, William Matusevicius, director of the Lithuanian Radio Hour has once again engaged the facilities of the far-reaching station WBNX (1350 Kcl.). Lithuanian Radio Hour programs may now be heard at nine o'clock every Tuesday, Thursday and Saturday morning. The Radio Hour general offices are still located at 390 Lorimer Street, Brooklyn, and the telephone is still Evergreen 7-3787.

"JAUNIMAS" SUSPENDS OPERATIONS

CHICAGO, Ill.—Unconfirmed reports assert that Jaunimas, the only independent Youth publication on the Lithuanian American scene, had suspended operations. The sprightly monthly newspaper edited by Juozas Poshka was to have celebrated its second anniversary this month.

It has been impossible to discover whether Jaunimas had definitely folded up or whether it was in the process of reorganization. The only information available is that "Jaunimas packed up everything in its office and dumped it into Naujienos establishment." VIENYBE's English page correspondent hopes to reach Mr. Poshka for a statement soon.

FAREWELL LIUTAS!

NEW YORK, N. Y.—At the October meeting of the Lithuanian Alumni-Students club held in St. Albans our esteemed "Scribe" said a hurried "Sudiev" and rushed off for last-minute steamer packing. Claude Liutas, son of Linden's well known clergyman, was leaving for Lithuania on a two-years scholarship to Vytautas The Great University in Kaunas. Claude was so intensely resolved to do "Big Things" that the native sons had better go into training to keep up with our hard slashing tennis player.

To offset this temporary loss of a loyal member, two pupils of Dr. J. J. Raymonds Columbia classes were welcomed to the group. Both Misses, Sharka and Pirstukas, have a good background of Lithuanian training and should help to keep alive the interests in Lithuanian history and culture that has heretofore existed in the club.

Victor Semon as new treasuerer of the club made a grand slam by collecting most of the back dues. Why have you kept all that talent hidden from us so long, Vic?

Vic and Pet Semon are to act as hosts at the November metting.

Scriptor.

Baltic society elects officers

WASHINGTON, D. C.—At a dinner meeting of the Baltic-American Society of Washington at International Student House Sunday evening, October 23rd, the following officers were elected: Dr. Ellis Haworth, president; Ladislaus Joseph Esunas, secretary general; Mrs. Ruth S. Beckman, first vice-president. Mr. Esunas is Washington correspondent for VIENYBE's English page.

John W. Staggers, Washington attorney, related incidents leading to the creation of the Czechoslovakian declaration of independence. He also read a "declaration of common aims" which he helped representatives of twelve Eastern European nations draw up in Washington during the World War.

IN QUEST FOR LITHUANIAN WAYS IN LIFE

By C. R. Jurgela, following J. Aleksa and Dr. J. Matusas

Even the Pope in 1477 exclaimed: *"Let perish that evil black cross, let the Order be damned* where a layman rules over clergy" (Deleatur ista pessima nigra crux, maledictus est enim ordo, ubi laicus regit super clerum),—when a Sambian bishop Theodore was starved to death, shackled to a wall underneath a church, by order of the Order's Grand Master.

The Teutons shattered our peaceful life and brought the "gospel" of sword and fire, slavery, cabal, lies and immorality. They ravaged our agricultural culture and brought barbarism. Yet the propagation of Gospel was used as a cloak, while the Order strove to maintain "paganism" in Lithuania as long as possible deful conversion. In quest for lands and tamed serfs, the Teutons sought to destroy our culture, at the same time ably acting a role of "propagators of faith and civilization in heathen Lithuania."

Please address all mail concerning this page to the editor, 104-40 117th Street, Richmond Hill, New York. Manuscript should be written on one side of the paper and will not be returned unless accompanied by stamped, self-addressed envelope.

REBORN LITHUANIA

A new-old State

Lithuania is one of the oldest and at the same time one of the youngest states in Europe. She is one of the youngest because she is one of the "new" nations which will only attain their majority in 1939. Lithuania is one of the nations the name of which had been almost forgotten, a name once great, which had been brutally erased from the map of Europe. She is one of the "new-old" nations which, thanks to an essential vitality and energy, were able to make use of the political circumstances brought about by the events of 1917—1918 and miraculously regain their independence. Lithuania is one of the oldest nations because this young Baltic Republic is the heir of one of the most powerful empires of the Middle Ages, namely of the Grand Duchy of Lithuania, the territory of which stretched at one time from the Baltic to the Black Sea.

Ancient Lithuania

If it is true that happy peoples have no history, the Lithuanians must have had long centuries of happiness because very little is known of their origin. Since when have they inhabited the eastern and south ern shores of the Baltic? Probably for thousands of years, for as far back as historical records go, they have been living in the same regions as today. A branch of the great Indo-European family, protected by their marshes and well-nigh impenetrable forests from the great folk migrations of the first centuries of the Christian Era, they were long able to maintain unmolested their ancient customs, their religion, Druidic in type, and their beautiful archaic language. According to the great French philologist Meillet, this language as late as the 16th century had forms as ancient, probably even more ancient, than the Vedic Sanscrit of two thousand years earlier. No wonder that Meillet once told his students: "If you wish to know how your ancestors spoke, go to a Lithuanian village." (Similar advice is said to have been given by the German philologist Schleicher).

Ancient writers speak of this people of hunters, fishers and farmers as being peaceful and hospitable. Tacitus describes the *Aistii* (the Lithuanians and their brother Balts—the Borussii or Old Prussians and the Letts) as being better farmers than their Germanic neighbors; he comments on the fact that their language recalled that of the Celts and that they alone collected amber, the famous Northern gold, so much appreciated by the ancients—Roman, Greeks and Egyptians.

The Greek geographer Ptolemy mentions certain Baltic tribes whose names have survived to this day. In the 6th century a Christian Bishop calls them *"paccatum genus omnino"*—(a wholly peaceful people). At this time, when their neighbors were complete barbarians, they showed a high state of culture: they did not recognize the right to wreckage and if ships were wrecked on their shores, their only thought was to aid the castaways. In the 11th century, Bishop Adam of Bremen, the Apostle of the North, said of them: "How many praiseworthy things could one say of the customs of these people, had they only been Christians."

(To be Continued)

Naujoji Gadynė Concert

BROOKLYN, N. Y.—After patiently waiting 1½ hours after the advertised starting hour, the none too large audience at Grand Paradise Ballroom heard an excellent program, largely carried by the Lithuanian Ensemble. The leader, Miss Violet Tamkiute, not only conducted her group very capably but also accompanied on the piano other artists on the evening's program. The reason for the prize-winning Ensemble's success seems to be that each of the 11 members is capable of carrying his own part without depending on the others for support. The shorter of the two tenors made a decided "hit" with his gay, pleasing personality and careless, cock-of-the-walk air.

Needless to mention that Mr. Vasiliauskas was his usual free-voiced, confident self—easy on the eyes and ears.

The trombone solos of Mr. Berenis were thought by some to be out of place on the program.

Two gypsies, so-called, skidded by on their previous reputation with several drawn-out picnic reliables.

Lyraites dancing group performed several numbers a la Russian style and dress, ending with remodelled Lithuanian folk dances. Suggestion to improve it's appearance:—bridle the vigorous gum-chewing of the blonde, bespectackled member who passes on that arduous task to one of the other male members in the final number.

And the usual speech-making: this time by Mr. Stillson, editor of Naujoji Gadynė Topic: read the free and unbiased N. G. and not the Kaunas dictated VIENYBE or the Moscow controlled "Laisve" or the Rome trumpet "Amerika". Some of us, however, still detect a strong communistic odor about this former bed-fellow of the very red "Laisve". You so-called champions of the workingmen (who doesn't work?) have a hard job convincing us that the pink in your sheets is only a natural glow of health and not a reflection of the Soviet's beloved flaming red.

We do agree with you, Mr. Editor, that it was piggish and unethical for another group to cut your attendance down by sponsoring another affair the same day. They probably call it good politics.

Vytautas G. Vizbara.

Captain W. Bruce Oakley of Brooklyn, N. Y., commander of the Uruguay, of the Good Neighbor fleet.

VIENYBĖ

VIENYBĖS DIENRAŠČIO BANKIETAS

Įvyksta

Sekmadieny, lapkričio 13, 1938

SUSIVIENIJIMO SALĖJE,

197 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

PRADŽIA 7:30 VAL. VAKARE, BILIETAS $1.50

Šis bankietas ruošiamas artimesniam susipažinimui naujojo redakcijos štabo su dienraščio rėmėjais ir skaitytojais bei glaudesniam susiartinimui visų vienybininkų. Visi VIENYBĖS draugai, rėmėjai ir skaitytojai prašomi ruoštis šiam bankietui, nusiperkant bilietus iš anksto ir paraginant savo pažįstamus tai padaryti. Turėsite progos smagiai pasišokti.

VISI Į VIENYBĖS BANKIETĄ

Lapkričio 13-ta diena — vienybės diena. Tą dieną didžiojo New Yorko, Brooklyno ir aplinkinių kolonijų vienybininkai ir VIENYBĖS dienraščio rėmėjai ir bendradarbiai dalyvauja VIENYBĖS dienraščio didžiuliame bankiete, Susivienijimo svetainėje, 197 Grand St., Brooklyne.

Puikūs Lietuvos gyvenimo vaizdai

Pereitą šeštadienį Susivienijimo salėje ir sekmadienį Lietuvių Piliečių Klubo salėje broliai Motuzai rodė judamus paveikslus iš Lietuvos gyvenimo. Paveikslai labai aiškūs, spalvuoti, taip kad visus Lietuvos miestų pastatus, visus įvykius ir gamtos vaizdus matai naturalėse spalvose.

Pirmoje dalyje parodo įvairias šventes ir eisenas susijusias su Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmečio jubiliejaus minėjimu. Ypatingai įspūdingas vaizdas, kuriame parodoma Karo Mokyklą baigusiųjų kariūnų priesaikos sudėjimas Tėvynei tarnauti. Valstybės prezidentas A. Smetona paėmęs kardą palyti juomi priklaupusio kariūno petį tardamas žodžius: "Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk" ir po to kardą įteikia kariūnui, kuris pabučiuoja įteiktą kardą ir juomi pasaliutavęs Prezidentą įsikiša kardą į makštis.

Visa eilė yra jaudinančių vaizdų, kurie žiūrovams iššaukia džiaugsmo ašaras. Dar taip neseniai svetimiems vergavus Lietuva šiandien visomis gyvenimo sritimis padariusi tokį stambų progresą. Lietuvos nepriklausomybės gynėjai, kariuomenė, be galo malonaus įspūdžio daro, kurią kiekvienas lietuvis gali tik pasididžiuoti.

Antroje dalyje parodoma įvairių Lietuvos kraštų miesteliai bei ūkininkų sodybos ir ūkio darbai. Taipgi parodoma kaimo jaunimo gegužinės ir gražieji Lietuvos vaizdai, ežerais nusodintos apylinkės ir t.t.

Tikrai maloniais ir įspūdingais vaizdais besigėrėdami žiūrovai praleidžia apie pustrečios valandos laiko, žiūrėdami į brolių Motuzų pagamintus ir Amerikos lietuviams atvežtus spalvuotus judamuosius paveikslus. Patartina kiekvienam lietuviui brolių Motuzų rodomus judžius iš Lietuvos gyvenimo pamatyti. Per pustrečios valandos kiekvienas gali pamatyti kuone visos Lietuvos gyvenimą.

Patenkintas Žiūrovas.

Lak. P. Šaltenis iš Lietuvos išvyksta lapkr. 7 d.

Dariaus-Girėno Aeroklubas šiomis dienomis gavo nuo lak. P. Šaltenio, jau turbūt paskutinį laišką prieš išvykstant iš Lietuvos. Lakūnas labai apgailestauja, kad turėjo pakeisti savo išvykimo laiką. Kad visuomenė žinotų priežastis pakeitimo datos, laišką talpiname į spaudą. Jo turinys seka:

"Broliai ir sesutės—Amerikos lietuviai:

"Gal bus jums įdomu išgirsti mano pranešimas, dėl ko turėjau pakeisti datą savo išvykimo iš Lietuvos. Mat, aš gyvenu Lietuvoje du mėnesiai, bet dar iki šiol mano pareigos visai nesumažėjo. Aš pirmiau tikėjau, kad kada įteiksiu Amerikos lietuvių dovaną, lėktuvą Lietuvos Šaulių Sąjungai ir tuo pačiu kartu baigsis mano darbas. Bet, deja, visai klydau. Ne tik, kad turėjau dalyvauti eilei aviacijos dienų programose, bet turėjau su Amerikos lietuvių dovana jose dalyvauti. Tas ne tik davė man progos pamatyti Lietuvą, bet kartu pažinau ją iš erdvių. Tas man, kaipo tos profesijos žmogui labai įdomu.

Be visa to, atlikau eilę solo skridimų su sklandytuvais. Ir tai sekmingai atlikau, už ką gavau iš Lietuvos Aeroklubo pažymėjimą (license). O visa tai užėmė laiko. Tuo pačiu laiku turėjau progos aplankyti žymesnes Lietuvos vietas bei įstaigas. Mačiau eilę fabrikų, kurie man teikė didelio susidomėjimo.

Man nepaprastai malonu matyti, kad kiekvieną dieną šaulių būrelis laukia eilės paskraidyti su Amerikos lietuvių dovana. Apmokymas eina dideliu tempu. Aš tikėjau, kad bus didelis apmokymas, bet visai nesitikėjau, kad darbas eis tokiu dideliu tempu. Kad neklystu, jau penki šauliai, kurie anksčiau teoretiškai buvo susipažinę su lėktuvu, šiandien jau skraido savarankiškai. Eilė kitų gyvai domis aviacija ir darbas eina gyvai ir sekmingai.

Aš visai neturiu laiko nei pasilsėti, kad ne čia tai ten vis būtinos pareigos, o tas laikas bėga žaibo greitumu. Šiandien išvykstu į Klaipėdą, Švėkšną, Tauragę, Šiaulius ir vėl į Kauną.

Buvau Šaulių Sąjungos štabe. Šaulių Sąjungos vadas man rodė laiškus, kuriuos išsiųs lėktuvo fondo pirkimo komitetams. Tai yra padėkos laiškai už dovaną, kurią jie be galo brangina. Jeigu tie komitetai laikytųsi ir ant toliaus, tai Sąjunga siųstų savo organą Trimitą.

Aš tikiu, kad bus proga ir man pačiam asmeniškai išreikšti komitetams, rėmėjams gyvu žodžiu Lietuvos Šaulių Sąjungos dėkingumą Amerikos lietuviams. Aš grįždamas atgal vežuos daug įgytų įspūdžių ne tik iš Lietuvos, bet ir vilniečių lietuvių. Juos su dideliu nuoširdumu stengsiuos papasakoti visiems Amerikos lietuviams, jei bus suteikta man proga. Todėl iki pasimatymo lapkričio mėn. 17 dieną New Yorke."

Povilas Šaltenis.

Sutiktuvės lak. P. Šalteniui

Dariaus-Girėno Aeroklubas ir Amer. Liet. Tautinio Jaunimo Sąjungos Centras Brooklyn, N. Y., rengia nepaprastas sutiktuvių vaišes lak. P. Šalteniui—lapkričio mėn. 26 d. Susivienijimo salėje, 197 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Vietos lietuvių visuomenė prašoma skaitlingai atsilankyti ir išgirsti lakūno įspūdžius, įgytus ne tik Lietuvoje, bet ir pas pavergtus brolius vilniečius. Savo atsilankymu palengvinsite likusios skolos atsilyginimą. Raginame visus lietuvius dalyvauti, nes jis mūsų Amerikos lietuvių atstovas. Įžanga į vaišes tik vienas doleris ir prašome vietas užsisakyti iš anksto. Bus valgių ir skanaus putojančio alučio. Kviečia:

D.-G. Aeroklubas ir
ALTJ S-gos Centras

ĮDOMIOS PRAKALBOS

Lietuvių namų savininkų organizacija rengia svarbias prakalbas, kurios įvyks šį penktadienį, lapkričio 4 d. Apreiškimo parap. salėje, North 5th ir Havemeyer Sts., Brooklyne. Pradžia 7:30 val. vakare. Įžanga dykai.

Adv. Kl. Vokietaitis aiškins valstijos konstitucijai paruoštus priedus, kuriuos piliečiai šio mėn. 8 d. turės užtvirtinti arba atmesti. Kai kurie tų priedų—amendmentų yra kenksmingi namų savininkams ir bendrai taksų mokėtojams. Šiose prakalbose bus gera proga susipažinti su tais konstituciniais priedais ir nusistatyti kaip už juos balsuoti.

Bus ir daugiau gerų kalbėtojų, kurių tarpe ir kandidatai svarbesniųjų politinių partijų. Šios prakalbos bus labai įdomios ir naudingos namų savininkams, bet sykiu yra kviečiami atsilankyti ir visi kiti lietuviai.

Komisija.

LIET. MENO TEATRO SUSIRINKIMAS

Šiandien, ketvirtadienį, lapkričio mėn. 3 d. 8 val. vak. Susivienijimo svetainėje, 197 Grand St., Brooklyne, įvyks Liet. Meno Teatro narių susirinkimas. Kviečiami visi nariai ir prijaučiantieji.

Valdyba.

MIRĖ

Spalių 31 d. ryte mirė Pranciška Brigaitienė Belmore, L. I. Pašarvota A. J. Valantiejaus namuose, 54-41 72nd St., Maspeth, L. I., N. Y.

Paliko nuliūdime savo vyrą Bonifacą, sūnų Joną vedusį, dukterį Marijoną Krasnienę, anukes Florenciją, Julijoną, Marytę anukus Filipą ir Edvardą, Lietuvoj brolius Joną ir Pranciškų Sakaliai, sesutes Oną Enžulienę ir Veroniką Milerienę. Antanas Mileris Brigaitienę pasikvietė į Ameriką kiek metų atgal.

Velionė Brigaitienė kilusi iš Skirsnemunės parapijos, Venslovišių kaimo. Raseinių apsk.

Priklausė prie keletos draugijų Viešpaties Atsimainymo parapijoje.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, lapkričio 3 d. 10 val. ryte. Viešpaties Atsimainymo bažnyčioje bus gėdulingos pamaldos. Šv. Jono kapinėse bus palaidota.

V. Valantiejienė.

SKELBKITĖS VIENYBĖJE

REIKALINGA

REIKALINGA moteris ar mergina dirbti namų ruošos darbą ir pagelbėti prižiūrėti ligonį. Gera užmokestis. Telefonuokite: FLushing 9-2842-J.

PAIEŠKOJIMAS

PAIEŠKAU Budrio, Antano atvykusio į Ameriką apie 1903 m. Gyveno Pittsburgh, Pa. Kilęs iš Vadoklių par., Ukmergės apskr. Atsiliepus ar žinant ką apie jį prašau pranešti: Aleksandrina Budrienė, 59 Greenwood Ave., E. Orange, N. J.

IVAIRIUS SKELBIMUS
VIENYBĖS RAŠTINĖ PRIIMA KASDIEN
Nuo 8 val. ryto
ligi
6 val. vakaro
Išskiriant sekmadienius ir šventadienius
TELEFONAS EVergreen 7-7840
193 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

Clement Voketaitis
ADVOKATAS
50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: Triangle 5-3622
168 GRAND STREET,
Tel.: Evergreen 8-7179

Dr. H. MENDLOWITZ
Perkėlė savo Williamsburgo ofisą į
622 BEDFORD AVE
netoli Taylor St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1312
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 Avenue J

SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS
Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Geriausi užkandžiai
ALUS IŠ KRANO IR BONKUTEMIS
JUOZAS GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVERGREEN 4 7142

Ekstra! Ekstra! Ekstra!
AMERIKOS LIETUVIS
Bepartyvės kripties 8 pusl. savaitinis laikraštis
PRISIŲSK $2. GAUSI LAIKRAŠTĮ METAMS IR DAR
$5.00 VERTĖS KNYGOMIS DOVANAI
Pasirenkant iš 42-jų skirtingų rušių knygų, kurių sąrašas tilpsta "Amerikos Lietuvy" ant 5-to pusl.
Pavyzdinį Laikraščio numerį siunčiame Dovanai
Kreipkitės:
AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

NAUJAI IŠLEISTA
Valgių Gaminimo, Namų Prižiurėjimo Knyga
SU PRIEDU
Kaip Pagamint Vaisių Vynas
Knyga susideda iš 223 pusl. Joje tilpsta į 500 įvairių Valgių ir Gėrymų Gaminimui Receptų. Kaina tik $1.00.
AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 *Koplyčia Laidotuvėms*

A. VALANTIEJUS
54-41-72nd St., Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. NEwton 9-4464

BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 *Koplyčia Laidotuvėms*

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVergreen 8-9770

Phone STagg 2-0783 Night HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalams

SKAITYKITE VIENYBĘ

TARZANAS DRĄSUOLIS — Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

16. Kai Tarzanas su baltuoju ligoniu pasislėpė oloje, bezdžionaitė Nkima begalo džiaugėsi. Ji be paliovos šokinėjo aplink ir, didžiuodamosi, kad jai su Tarzanu pavyko išgelbėti baltąjį žmogų nuo mirties, daužė kumštimis savo menką krūtinę, kaip daro didžiosios bezdžionės, rodydamos savo galingumą.

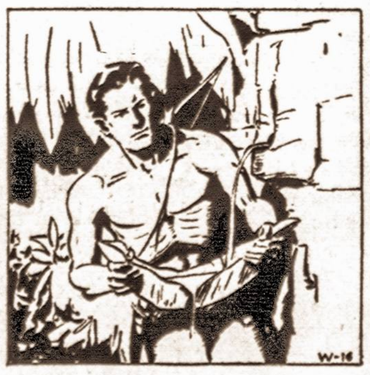

Tarzanas paguldė ligonį į paruoštą iš žolių ir lapų guolį, atnešė iš netoliese sriovenančio iš akmenų šaltinio tyro vandens, pagirdė ligonį ir apšlakstė jo veidą. Pamažu daktaras Brooks atmerkė akis, ilgai dairėsi aplink, nieko nesuprasdamas. Tarzanas tylėjo ir laukė, kol ligonis atsipeikės.

Kuomet ligonis visiškai prasiblaivė, Tarzanas ramiai jam papasakojo, kur jis esąs ir kaip pasisekė jį išgelbėti iš žmogžudžių nagų. Daktaras Brooks labai nustebo išgirdęs, kad jo išgelbėtojas yra Tarzanas: "Aš maniau, kad tasai Tarzanas tik pramanyta pasaka!" Tarzanas atsakė: "Kartais ir pasakos būna tikrenybė".

"O kas tamsta toks?" paklausė Tarzanas. "Aš esu mokslininkas, daktaras Antanas Brooks. Atkeliavau su mokslo ekspedicija tirti Afrikos ir netyčiomis atsiskyriau nuo savo draugų. Juodieji žmogžudžiai mane suėmė. Nors tamsta išgelbėjai mane, bet tas neilgam nes jaučiu, kad iš šios ligos neišgysiu".

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje